

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І
НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, менеджменту
та комерційної діяльності
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	ЕТИКА ТА КУЛЬТУРА БІЗНЕСУ
Викладачі	Пітел Наталія Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності
Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, освітня програма	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність: 073 Менеджмент Освітньо-професійна програма: «Менеджмент»
Контактний телефон	+380951871992
E-mail	krasnojon.n.s@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Навчальна дисципліна спеціальної (фахової) підготовки Форма контролю: залік Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 28 годин, практичні заняття – 14 годин, самостійна робота – 78 години. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua ; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дисципліна потребує знань та вмінь, отриманих після опанування курсів «Українські студії», «Основи підприємництва», Тренінг "Основи академічної доброчесності та цифрових технологій".

1. Мета і завдання дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Етика та культура бізнесу» є формування у здобувачів вищої освіти цілісних уявлень про сучасні концепції етики бізнесу та культури бізнесу, прикладної етики, корпоративної соціальної відповідальності, а також аспектами практичного застосування цих концепцій в процесі управління компанією з метою побудови ефективної й етичної взаємодії бізнесу та суспільства.

Завдання вивчення дисципліни «Етика та культура бізнесу» полягають у теоретичній підготовці здобувачів, формування у них навичок аналізу проблем в галузі професійної діяльності та прийнятті рішень на основі етичних норм, оволодінні принципами, нормами та механізмами формування корпоративної етики, сприянні розвитку творчого підходу до використання отриманих знань, умінь і навичок у професійної діяльності та формуванні умінь використовувати норми етикету в ділових колах тощо.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

Інтегральну компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук

Загальні компетентності

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

Спеціальні компетентності

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

Програмні результати навчання

ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Центральноукраїнський національний технічний університет – це заклад вищої освіти, який чітко дотримується усіх вимог законодавства, стандартів і правил та очікує від своїх здобувачів відповідної поваги і дотримання правових норм. Університет гарантує забезпечення рівних прав усім здобувачам незалежно від їхнього соціального статусу, статі, віку, національності, релігійних та інших уподобань і сподівається, що взаємовідносини між самими здобувачами, здобувачами і викладачами, а також здобувачами та іншими членами суспільства базуватимуться на взаємоповазі та загально визнаних принципах культури, моралі і етики. Здобувачі старанно і чесно навчаються з метою здобуття високоякісної освіти і навичок для задоволення своїх потреб, вимог держави, роботодавців, суспільства. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Під час організації освітнього процесу в ЦНТУ здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: «Положення про організацію освітнього процесу ЦНТУ» <https://cutt.ly/uVQa5xe>; «Положення про організацію вивчення вибіркового навчального дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО» <http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/vibir.pdf>; «Положення про дотримання академічної доброчесності НПП та здобувачами вищої освіти ЦНТУ» <https://cutt.ly/0VWs29D>; «Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ» <https://cutt.ly/IVWfAfs>.

4. Програма навчальної дисципліни «Етика та культура бізнесу»

Теми	Кількість годин відведених на:			Завдання
	лекції	практичні заняття	самостійну роботу	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.				
ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ЕТИКИ ТА КУЛЬТУРИ БІЗНЕСУ				
Тема 1. Етика та культура бізнесу як навчальна дисципліна 1.1. Предмет і завдання курсу «Етика бізнесу та культура бізнесу» 1.2. Поняття «етика», «мораль», структура та функції моралі 1.3. Сучасні погляди на місце етики в бізнесі 1.4. Стимулювання етичної поведінки	4	2	6	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Пройти тест в Moodle 3. Підготувати усну доповідь / презентацію
Тема 2. Організація впровадження етики бізнесу 2.1. Особливості запровадження положень етики бізнесу 2.2. Етичні кодекси, карти етики 2.3. Навчання та контроль 2.4. Експертиза бізнесу	2	2	6	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Пройти тест в Moodle

2.5. Комітети, соціальні ревізії, етичний консалтинг				
Тема 3. Бізнес-культура 10.1. Походження та поняття бізнес-культури 10.2. Функції бізнес-культури 10.3. Формування культури підприємства 10.4. Елементи культури підприємницької діяльності 10.5. Концептуальні основи формування методів управління підприємництвом	4	2	6	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Пройти тест в Moodle
Тема 4. Корпоративна культура організацій 4.1. Корпоративна культура, її суть та функції 4.2. Рівні корпоративної культури 4.3. Типологія корпоративної культури 4.4. Корпоративна репутація та корпоративний імідж 4.5. Основні компоненти корпоративної культури	2		8	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Обрати реферативну роботу 3. Пройти тест в Moodle
Тема 5. Етичні проблеми організаційної культури підприємства 3.1. Етичні норми, стандарти та цінності підприємства 3.2. Моральні проблеми вертикалі організаційної культури 3.3. Моральні проблеми горизонталі організаційної культури 3.4. Основні види етичних порушень у сучасному бізнесі	2	2	4	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Пройти тест в Moodle
Тема 6. Етика відносин фірми і найманого працівника 6.1. Мораль у структурі відносин «фірма-найманий працівник» 6.2. Найм на роботу 6.3. Звільнення з роботи 6.4. Етико-психологічні основи взаємин керівника і підлеглих 6.5. Гендерні засади ділових відносин в організації 6.6. Особливості взаємин з колегами, клієнтами та партнерами	2		6	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Обрати реферативну роботу 3. Пройти тест в Moodle 4. Підготувати усну доповідь / презентацію
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИЧНІ ВИМІРИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОЛОЖЕНЬ ЕТИКИ ТА КУЛЬТУРИ БІЗНЕСУ				
Тема 7. Етичні норми ділового спілкування 7.1. Культура ділового спілкування – важлива умова професіоналізму бізнесмена 7.2. Техніка ефективного спілкування 7.3. Бар'єри спілкування та шляхи їх	2		6	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Підготувати усну доповідь / презентацію 3. Пройти тест в Moodle

<p>подолання</p> <p>7.4. Мовне спілкування як показник рівня культури співрозмовників</p> <p>7.5. Елементи мовного етикету в діловому листуванні</p>				
<p>Тема 8. Імідж фірми та ділова атрибутика підприємства</p> <p>8.1. Поняття «імідж», «репутація», «гудвіл»</p> <p>8.2. Корпоративний імідж: складові, способи формування та корекції</p> <p>8.3. Імідж керівника</p> <p>8.4. Корпоративна атрибутика</p> <p>8.5. Діловий одяг</p> <p>8.6. Способи самопрезентації фірми</p>	2	1	6	<p>1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції</p> <p>2. Написати Есе</p> <p>3. Пройти тест в Moodle</p>
<p>Тема 9. Діловий етикет як основа поведінки у бізнес-середовищі</p> <p>9.1. Історичні етапи становлення етикету як соціокультурного явища</p> <p>9.2. Бізнес-етикет: його сутність та правила</p> <p>9.3. Основні види етикету</p> <p>9.4. Цифровий етикет спілкування</p> <p>9.5. Особливості міжнародного бізнес-етикету</p>	2	1	6	<p>1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції</p> <p>2. Обрати реферативну роботу</p> <p>4. Пройти тест в Moodle</p>
<p>Тема 10. Етика і соціальна відповідальність бізнесу</p> <p>5.1. Соціальна відповідальність як складова сучасної моделі бізнесу</p> <p>5.2. Еволюція концепції соціальної відповідальності бізнесу</p> <p>5.3. Соціальна відповідальність як елемент корпоративної репутації</p> <p>5.4. Етичний кодекс бізнесу. Види і функції етичних кодексів</p> <p>5.5. Заходи щодо забезпечення етичної поведінки</p>	2	2	8	<p>1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції</p> <p>2. Обрати реферативну роботу</p> <p>3. Пройти тест в Moodle</p>
<p>Тема 11. Етика бізнесу на макрорівні</p> <p>11.1. Особливості макроетики в Україні</p> <p>11.2. «Горизонтальна» і «вертикальна» етика бізнесу на макрорівні</p> <p>11.3. Етичні методи конкуренції</p> <p>11.4. Етика реклами</p>	2		6	<p>1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції</p> <p>2. Обрати реферативну роботу</p> <p>3. Пройти тест в Moodle.</p> <p>4. Написати Есе</p>
<p>Тема 12. Національні особливості етики бізнесу</p> <p>12.1. Бізнес-етика макро- та мікро- рівнів. Фактори, що впливають на спільне ведення бізнесу</p> <p>12.2. Специфіка етики ділового спілкування в Європі</p> <p>12.3. Особливості етики бізнесу в Північній Америці</p> <p>12.4. Національний бізнес-етикет в азійських державах</p>	2	2	8	<p>1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції</p> <p>2. Підготувати презентацію</p> <p>3. Пройти тест в Moodle</p>
Всього за семестр	28	14	78	120

5. Система оцінювання та вимоги

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимум 100 балів, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів. По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних завдань, вирішення практичних задач та кейсів. Більш детальний розподіл балів відображено в курсі на платформі Moodle.

Критерії оцінки заліку:

- «зараховано» – здобувач вищої освіти має стійкі знання про основні поняття дисципліни, може сформулювати взаємозв'язки між поняттями.

- «не зараховано» – здобувач вищої освіти має значні пропуски в знаннях, не може сформулювати взаємозв'язку між поняттями, що вивчаються в курсі, не має уявлення про більшість основних понять дисципліни, що вивчається.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Рекомендовані джерела інформації:

Основна

1. Балджи, М. Д. Етика бізнесу : навчальний посібник / М.Д. Балджи ; Міністерство освіти і науки України ; Одеський національний економічний університет. Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 330 с.

2. Етика бізнесу: навчальний посібник. К. : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 332 с.

3. Липчанський, В.О., Царенко І.О., Пітел Н.С. «Етика бізнесу як різновид професійної етики в контексті соціальної відповідальності підприємців та управлінських кадрів». Підприємництво та інновації, вип. 15 (Грудень), 2020. С. 52-58. URL: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/15.9>.

4. Нападиста, В. Г. Професійна та корпоративна етика : навчальний посібник / В.Г. Нападиста, О.В. Шинкаренко, М.М. Рогожа, Л.Д. Рихліцька [та 5 інших] ; Міністерство освіти і науки України, Київський національний

університет імені Тараса Шевченка. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2019. 367 с.

5. Педько А.Б. Основи підприємництва і бізнес культури : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 168 с.

6. Сушик І.В. Етика бізнесу: навч. посіб./ І.В. Сушик, О.Г. Сушик, Я.М. Мартинюк, В.В. Вісин. Луцьк: РВВ Луцький НТУ, 2019. 268 с.

Додаткова

1. Гриценко Т., Гриценко С., Іщенко Т. Етика ділового спілкування. К., 2019. 344 с.

2. Професійна етика й норми професійних ділових відносин. URL: <http://www.readbookz.com/book/159/4576>.

3. Рубенштейн, Д. Бути лідером. Мудрість від тих, хто змінив правила гри. Київ: Лабораторія, 2021. 445 с.

4. Хілл Л., ін. Командна робота. Як впровадити зміни в компанії, щоб вас підтримали. Х., 2019.

5. Androshchuk I.O., Lypchanskyi V.O., Pitel N.S. Self-management as a tool of improvement of the quality of management of modern enterprises. Центральнoукраїнський науковий вісник. Економічні науки, Вип. 8 (41). – Кропивницький: ЦНТУ, 2022. С. 244-252.

6. Business Ethics and Corporate Governance - B.S. Ghosh, Prentice Hall of India, Pvt. Ltd, New Delh.

7. Horizon, R. (2020) The EU Framework Programme for Research and Innovation. Available at: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/area/ict-research-innovation>

8. Renku and Paral Khanna - Ethics and Values in Business Management , Ane Books India. <http://en.Wikipedia.org/engineering-ethics> – engineering ethics

Електронні ресурси

1. Державна служба статистики України. Офіційний вебсайт: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. Офіційний вебсайт: URL: <http://www.idss.org.ua>

3. Міністерство соціальної політики України. Офіційний вебсайт: URL: <https://www.msp.gov.ua/>

4. Національний інститут стратегічних досліджень. Офіційний вебсайт: URL: <http://www.niss.gov.ua>

5. Нормативні акти України. Офіційний вебсайт: URL: www.nau.kiev.ua

6. Всеукраїнська асоціація кадровиків. Офіційний вебсайт: URL: <https://www.kadrovik.ua>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри ЕМ та КД, Протокол №1 від «28» серпня 2023 р.